

CENĂZEANUL

Periodic de opinie și informare socio-culturală • Anul XIII (2005) • Nr. 2

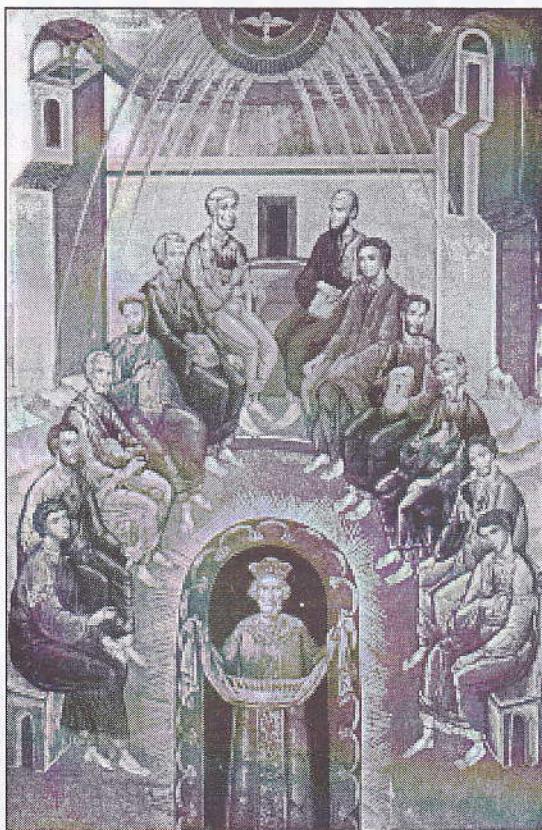

MUZEUL DIN CENAD

FOTO: MELINDA DORAN

Din sumar:

- Transparentă în administrația publică (p. 3) • Manifestare cultural-artistică: Zilele Variașului (p. 5) • Regal columbofil (p. 6)
- Spre bucuria copiilor, dar și... a părinților (p. 7) • Întoarcere la o tradiție (p. 8) • Alegeri la U.S.R. (p. 9) • Flash (p. 10)

Înainte de Înălțarea la cer, Iisus a promis apostolilor că va trimite Duhul Sfânt, însă nu a spus când și cum, a rămas un mister. Aceasta caracterizează orice lucra-re Dumnezeiască. Deoarece noi acceptăm doar lucrurile palpabile, a avut grija ca Duhul nevăzut să apară într-un mod vizibil: limbile de foc și adierea focului au vestit venirea Duhului Sfânt și deci împlinirea promisiunii făcute. Aceasta a îndepărtat din sufletele apostolilor frica și le-a redat din nou încrederea. Speranța aceasta a fost singura lor armă cu care au biruit lumea. Duhul Sfânt a condus biserică în zbuciumata noastră istorie și datorită acestuia sărbătorim în fiecare an Rusaliile.

Sărbătoarea nu trebuie să fie o nostalgie a timpurilor de mult apuse. Iisus nu dorește ca Biserică să trăiască în ulița trecutului, vrea să fie permanent prezent în ea și noi să-l primim în viețile noastre. Face aceasta pentru că lumea în care trăim tinde să se scufunde în haosul ce există înainte de Facere.

Dacă privim lumea în care trăim, ușor ne dăm seama de situația

Vîno, Duhule Sfânt

deplorabilă în care suntem.

Marii gânditori sunt convinși că înfățișarea lumii, viața omenirii o putem schimba numai cu ajutorul Duhului Sfânt. Promisiunea nu a fost făcută numai apostolilor, ci fiecăruia care vrea să-L urmeze. Singura condiție este să cerem venirea Duhului Sfânt cu credință sau prin rugăciuni, aşa cum au făcut apostolii.

Iisus, în vremea activității Sale publice, a propovăduit învățatura Sa prin viu grai, dar a mai știut și cât

de repede uităm noi, oamenii.

Datorită dezvoltării tehnicii, avem acces la o multitudine de informații, din care pe cele mai importante le păstrăm, ca pe celealte să le dăm uitării. Încercările vieții, la care suntem supuși, fac ca și primele să piardă din importanță.

Apostolii, trei ani de zile, au fost în preajma lui Iisus, au ascultat învățatura Lui, au văzut minunile Sale și, totuși, după întâmplările din Vinerea Mare, totul părea să fi fost dat uitării. De ce nu s-ar putea să fie și acum la fel?

Pentru că aceasta să nu se întâpte, Iisus a trimis Duhul Sfânt, care avea menirea de a le aminti învățatura Sa. La îndemnul Sfântului Duh au fost scrise Sfintele Evanghelii, care au fost încredințate Bisericii spre păstrare. Ele reprezintă hrana spirituală a fiecărui creștin și nu este de mirare că, în vremuri de prigoană, cei care erau împotriva creștinismului îngreunau accesul la Biblie.

Un activist de partid din Novosibirsk a spus: „Noi am luat din brațele creștinilor Biblia și nu le-am dat în schimb nimic”.

Este incontestabil că în ultimii 100 de ani omenirea a evoluat foarte mult din punct de vedere al științei și tehnicii. Ne-am pus și ne punem mari speranțe în ele. Să nu uităm însă cele două războaie mondiale, lagările de concentrare, dictaturile, conflictele etnice, lupta de clasă, diferențele tot mai mari dintre săraci și bogăți. Totul pare să fie un mare haos. Sunt mari gânditori care au rezolvarea problemelor noastre: chiar dacă nu întotdeauna spun direct, dar dau de înțeles că lumea, omenirea atunci o să-și găsească liniștea, dacă se va întoarce la acea comuniune și dragoste pe care Duhul Sfânt a înfăptuit-o.

Filosoful și dramaturgul G. Marcel scria într-o piesă de teatru următoarele: „Nu vezi că trăim într-o lume dezbinată, dacă aceasta o mai putem numi viață. Cândva această lume a avut și o inimă, dar se pare că a încetat să mai bată”. În această situație, Biserică ne reamintește de Iisus și de Duhul Sfânt. Si apostolilor, înainte de Rusalii, le-a fost frică și stăteau închiși, dar Duhul Sfânt le-a dat curaj. Nu vă temeți. Nu știința sau discursurile politice au dus înainte creștinismul, ci dragostea. Nimeni nu a rezistat asediului acesteia și dacă nu vom învăța să ne respectăm și să ne iubim unii pe ceilalți, atunci suntem pierduți.

Exupery, autorul cărții *Micul print*, scria unui general: „O singură problemă există în această lume. Cum am putea să redăm omenirii liniștea sufletească, pentru că ea să-și dea seama că nu se poate trăi limitându-ne la cele existente în frigider, la discuțiile politice și la completarea rebusurilor.” Ce mare adevăr spune! Merită să medităm asupra acestor gânduri.

Cu toții să rugăm Duhul Sfânt să vină și să schimbe fața omenirii.

DAN GROZA
paroh

Integrarea europeană a României presupune un proces complex de compatibilizare a normelor, structurii și practicilor administrative cu cele existente în țările Uniunii Europene. În acest context al reformei instituționale din perspectiva integrării europene, Guvernul României consideră că transparența este un principiu și o condiție esențială pentru reașezarea raportului dintre administrație și cetățean în deplină consonanță cu practicile europene.

În ultimii ani în România s-au adoptat o serie de reglementări care viziază creșterea transparenței în administrația publică. Accesul la informație și transparența decizională în administrația publică sunt reglementări-cheie care reconfigurează spațiul normativ al reformei instituționale.

Sper ca prin lectura prezentului articol să se producă nu numai un act de informare a cetățeanului, ci și o răcordare la acea cultură a transparenței și a activismului civic, atât de necesare pentru construcția unei societăți deschise.

GHIDUL CETĂȚEANULUI sau accesul liber la informațiile de interes public

- *De ce ai nevoie de acest drept?*

Pentru că:

- a) plătești taxe și impozite statului;
- b) ești responsabil și vrei să știi cum este gestionat banul public;
- c) cei pe care i-ai ales trebuie să-și respecte promisiunile;
- d) funcționarii din instituțiile publice sunt în slujba ta și nu invers;

e) administrația publică este din ce în ce mai transparentă;

f) pur și simplu este dreptul tău.

- *Ce este informația de interes public?*

- Orice informație produsă sau gestionată de instituțiile sau autoritățile publice.

- *Cine poate solicita informații de interes public?*

- Orice persoană fizică sau juridică de cetățenie română sau străină.

mației solicitate depășește acest termen, vei primi răspunsul în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la depunerea cererii și vei fi înștiințat în cel mult 10 zile despre acest fapt.

Dacă informația solicitată este considerată a fi o informație exceptată de la liberul acces, în cel mult 5 zile lucrătoare vei fi înștiințat în scris despre acest fapt.

- *Poți depune o reclamație dacă consideri că ti-a fost încălcăt dreptul de liber acces la informație?*

- Da. Dar trebuie să o faci în termen de 30 de zile de la comunicarea răspunsului.

Reclamația trebuie adresată conducătorului instituției căreia i-ai adresat solicitarea, care este obligat ca, în urma unei anchete administrative, să-ți dea răspunsul în cel mult 15 zile.

- *Poți să te adrezezi justiției dacă ti-a fost lezat dreptul de liber acces la informație?*

- Da. Poți să o faci direct, după așteptarea răspunsului la solicitarea inițială, sau după răspunsul la reclamația administrativă.

Plângerea trebuie depusă la secția contencios administrativ a tribunalului în a cărui rază domicilezi, în termen de 30 de zile de la expirarea termenului legal de primire a răspunsului la solicitarea inițială.

- *De ce este importantă pentru tine ca cetățean transparența în administrația publică?*

- Pentru că îți dă dreptul de a participa la ședințele publice.

- Si îți dă dreptul de a-ți spune părerea despre actele normative adoptate.

Transparentă în administrația publică

- *Cum poți obține o informație furnizată la cerere?*

a) verbal: adresându-te primăriei sau altor instituții publice. În cazul în care este posibil, primești informația pe loc. Dacă nu, vei fi îndrumat să depui o solicitare în scris.

b) în scris: cererile vor fi înregistrate și vei primi o recipisă conținând data și numărul de înregistrare.

- *După cât timp vei primi răspunsul la solicitarea ta?*

a) primești răspunsul în scris în termen de zece zile lucrătoare de la data depunerii cererii;

b) În cazul în care durata necesară pentru identificarea infor-

IOAN RADU

CONSILIUL LOCAL CENAD

HOTĂRÂREA NR. 25

Din 16.05.2005

Privind stabilirea impozitelor și taxelor locale
pentru anul 2006

În temeiul art.46 alin (1) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, cu modificările și completările ulterioare

Având în vedere prevederile Legii nr. 571/2003 - Cod Fiscal

Ținând seama de necesitățile de realizare a veniturilor proprii ale bugetului local pentru anul 2006 în scopul asigurării finanțării cheltuielilor publice locale, pe de o parte și de condițiile locale specifice zonei pe de altă parte,

Consiliul local al comunei Cenad adoptă prezenta

HOTĂRÂRE

Art. 1 - Se stabilesc impozitele și taxele locale pentru anul 2006, conform anexei nr. 1, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2 - Prezenta hotărâre se aduce la cunoștința publică prin afișare și se comunică:

- Prefecturii Județului Timiș - Direcția controlul legalității actelor și contencios administrativ
- Serviciul buget al Consiliului Județean Timiș,
- D.G.F.P. Timiș
- Serviciul contabilitate al primăriei.

Președinte de ședință
Jura Stoia Carmen

Contrasemnează
SECRETAR
Radu Ioan

Adoptată cu 13 voturi pentru din 13 consilieri prezenți.

ANEXA NR. 1

Hotărârea nr. 25 din 16.05.2005

a) Pentru anul 2006 impozitele și taxele în sumă fixă se stabilesc, după cum urmează:

- impozit teren intravilan (clădiri + curți) = 330 lei/mp/an
- zona D rang IV
- impozit teren intravilan(grădini) ..... 20 lei/mp/an
- impozit teren extravilan ..... 11.000 lei/ha/an

b) - impozit clădiri persoane fizice: 1% asupra valorii declarate

c) - impozit clădiri persoane juridice: 1% asupra valorii clădirii(dacă a fost făcută reevaluarea după 1.01.1998) și 10% asupra valorii de inventar a clădirii dacă nu s-a făcut reevaluarea clădirii după 1.01.1998.

Se acordă bonificație de 10% pentru plata impozitului pe clădiri și teren pentru persoane fizice dacă a fost achitat până la 15 martie a anului fiscal.

d) taxe asupra mijloacelor de transport cu tracțiune mecanică, în funcție de capacitatea cilindrică, pentru fiecare 500 cmc sau fracțiune:

- autoturisme până la 2000 cmc ..... 80000 lei /an
- autoturisme peste 2000 cmc ..... 100000 lei/an

- autobuze, autocamioane, microbuze 155000 lei/an
- autovehicul până la 12 t ..... 180000 lei/an
- tractoare înmatriculate ..... 93000 lei/an
- motociclete, motoare și scutere ..... 45000 lei/an
- ataș ..... 25000 lei/an

- remorci, semiremorci și rulote
- până la 1 to ..... 85.000 lei/an
- 1-3 to ..... 290.000 lei/an
- 3-5 to ..... 436.000 lei/an
- peste 5 to ..... 555.000 lei/an

- mijloace de transport pe apă:
- lunte bărci fără motor folosite pentru uz
sau agrement ..... 150000 lei/an
- bărci cu motor ..... 896000 lei/an
e) - taxe privind eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor:

- Certificate de urbanism
• până la 150 mp inclusiv ..... 30.000 lei
• între 151mp-250 mp ..... 45.000 lei
• între 251 mp-500 mp ..... 60.000 lei
• între 501 mp-750 mp ..... 70.000 lei
• între 751 mp-1000 mp ..... 85.000 lei
• peste 1000 mp ..... 85.000 lei
+ 140 lei/mp ce depășește 1000 mp.

- Autorizație construire
- 0,5% din valoarea autorizată a lucrărilor pentru construcții de locuințe
- 1% din valoarea autorizată a lucrării pentru construcții cu altă destinație

- foraje și excavări ..... 50.000 lei
- construcție sănzier ..... 3 % din valoarea construcțiilor
- construcție chioșcuri, tonete, cabine, spații de expunere situate pe căile și spațiile publice precum și amplasarea corpuri de iluminat și a panourilor de afișaj ale firmelor și reclamelor ..... 72.000 lei / mp
- demolare, desființare construcții – 1% asupra valorii impozabile a acestora

- prelungire certificat urbanism și autorizație construire
- 30% din valoarea taxei initiale

- avizul comisiei de urbanism ..... 250.000 lei

f) taxa pentru desfășurarea unei activități economice ..... 100.000 lei/an

g) taxa practicare comerț stradal
ocasional ..... 100.000 lei/zi

h) taxe autorizație și viza anuală ce dă dreptul de a executa proiecte ..... 420.000 lei

i) taxe eliberare certificat de producător .. 100.000 lei
- taxă viză trimestrială ..... 30.000 lei

j) taxe pentru expunere de afișaje
și panouri ..... 50.000 lei/mp sau fracțiune

k) taxe pentru firmele instalate la locul
exercitării activității .... 200.000 lei/mp sau fracțiune

l) impozit pe discotecă ..... 1500 lei / zi

m) taxe pentru vehicule lente-combine agricole și
tractoare ne înmatriculate pe pneuri ..... 360.000 lei/ an

PRIMAR
Crăciun Nicolae

Avizat
SECRETAR
Radu Ioan

Manifestare cultural-artistică: „Zilele Variașului”

Un grup înimod de intelectuali din comuna Variaș a simțit nevoie să organizeze o manifestare culturală în localitatea în care trăiesc, manifestare care s-a întins pe parcursul a două zile (7 și 8 mai a.c.). Ea a primit girul Primăriei, concretizat prin prezența fizică și spirituală a primarului Vasile Horj. Un aport substanțial a venit din partea cadrelor didactice de la Școala generală cu clasele I-VIII. Spun aceasta deoarece au fost prezenți și profesorii și învățătorii din satele aparținătoare. În prima zi și-a desfășurat lucrările o sesiune de comunicări.

Sesiunea despre care pomenem mai sus a cuprins nu mai puțin de 24 referate, care mai de care bine documentate și riguroș științific întocmite.

Redarea numelor autorilor și a titlurilor referatelor ne-ar răpi mult spațiu, și așa destul de restrâns, de aceea vom transcrie doar numele celor înscriși în programul sesiunii: Dragan Seculici, Vasile Horj, Toni Kuhn, Maria Chiș, Blagoe Ciobotin, Daniel Trăilă, Dorina Rubei, Florin Zamfir, Mircea Muțulescu, Corina Munteanu, Mihai Rubei, Enikő Baricz, Ioan Rabota, Nicolae Corneșteanu, Liubomir Stepanov, Ivo Muncean, Iavorca Iorgovan, Ioan-Viorel Timoceanu și Mariana-Anca Timoceanu, Miroslav Rosici,

Gheorghe Doran, Goran Mrachici, Mihaela Zamfir, Maria Vărsândan și Daniela Văleanu, Silvia Știucă și Livia Stăncescu.

Sușinătorii lucrărilor au fost răsplătiți cu câte o diplomă de participare.

O privire generală asupra referatelor ne permite să remarcăm ținuta riguros științifică a acestora, stilul elegant și totodată atrăgător al lor, stil care a făcut să nu se simtă scurgerea timpului și să nu se cantoneze oboseala și redundanța.

S-a remarcat în mod deosebit referatul lui Miroslav Rosici, *O gazetă pierdută în timp*, în care se vorbea de o publicație apărută în Variaș între cele două războaie mondiale și care era condusă de un cenăzean. La fel a captat atenția lucrarea lui Goran Mrachici, *Variaș – un spațiu multietnic natural*, prin modalitatea filozofică de abordare a temei, ca și prin stilul fluent și captivant folosit. Cu nimic mai prejos a fost și intervenția lui Ioan Rabota, *Megleno-români pe meleaguri varieșene*, în care autorul (și el meglenoromân) a reușit să caracterizeze moral acest grup distinct de oameni cu trăsăturile lui predominante.

re, pline de probitate științifică, într-un ritm alert.

Se impune totuși o remarcă:

În afară de referenții din localitate sau din jur nu am putut remarca prezența altor intelectuali în sală, pentru că lor li se adresa tema-tica sesiunii. Prezența, dar mai ales intervențiile lor ar fi colorat mai evident desfășurarea lucrărilor.

Lucrul acesta se pare că a devenit omniprezent în rândurile intelectualilor de pretutindeni. Tot mai des constatăm că aceștia au început să se dividă în două segmente din ce în ce mai distințe: intelectualii care după terminarea unui institut de învățământ superior au rămas în continuare intelectuali și cei care, datorită mediului și comodității, nu-și pot justifica titlul de intelectual. Se pare că cei din al doilea grup au fost luați de valurile vieții și au eșuat într-o dulce nepăsare pentru propria persoană.

Eforturile organizatorilor au fost răsplătite din plin prin reușita manifestării. O reușită la nivelul cel mai înalt, care s-a putut observa lesne prin numărul mare de referenți, prin nivelul intelectual superior, dar mai ales prin spiritul științific care a dominat pe întreg parcursul sesiunii.

Despre ceea ce s-a întâmplat a doua zi nu putem relata nimic, deoarece nu am mai participat.

GHEORGHE DORAN

Regal columbofil

În perioada 10-13 februarie 2005, Clubul Internațional „Euro Novi Sad” a organizat o super-expoziție de porumbei, păsări și animale mici de blană. A fost, poate, cea mai mare expoziție din sud-estul Europei, în cadrul căreia au fost expuși peste 5000 de porumbei și circa 3000 de exemplare de păsări și animale de blană.

Au expus 535 de expozații din 19 țări: Serbia și Muntenegru, Republica Srpska, Germania, Austria, Elveția, Ungaria, Bulgaria, Croația, Rusia, Bosnia și Herțegovina, Macedonia, Slovenia, România, Moldova, Ucraina, Slovacia, Cehia, Suedia și Danemarca.

La această grandioasă manifestare columbofilă au participat și președintele Uniunii Columbofile, Urs Freiburghaus din Elveția, și vicepreședintele Karlo Iovanovici din Germania. Au mai participat de asemenea președinții Asociațiilor columbofile europene, pentru ca și România să adere la ea, deci și în columbofilie să intrăm în Europa. Aderarea la Europa va coincide și cu invitații la mariile expoziții europene, unde ne putem evalua pertinent materialul columbofil din crescătoriile românilor. Deja s-a primit o invitație la Marea expoziție europeană din 8-10 dec. 2006 de la Leipzig, unde se estimează să fie expuse circa 50-60.000 de exemplare.

La expoziția despre care vă relatez au participat, din România, următorii (în ordine alfabetică): Anuichi Gheorghe, Belințan Viorel, Boitoș Dan, Căprariu Ioan, Crașo-van Gheorghe, Crișan Ioan, Crăstiu Ioan, Crăstiu Nicolae, Foale Ionel, Groza Zeno, Iorga Constantin, Mihali Ioan, Murariu Ionel, Oargă Vlad, Răchitan Nicolae, Schmith Manfred și Tomescu Viorel și s-au obținut 6 titluri de campioni prin Anuichi Gheorghe, cu rasa Chauchois (Cosoa); Crașovan Gheorghe cu rasa Modena engleză; Căprariu Ioan cu rasa Toboșar de Buhara; Boitoș Dan cu rasa Bujori; Mihali Ioan cu rasa Jucători de Botoșani și Murariu Ionel cu rasa Roler de Smirna.

Cu toate că participarea expozaților români a fost preponderent cu rase românești, doar două titluri s-au obținut la ele, și asta nu din cauza păsărilor slab calitative, ci datorită faptului că rasele românești nu sunt cunoscute, în plus, nu sunt standardizate internațional. Se impune ca în această direcție să fie canalizate toate eforturile columbofilor români.

Este păcat, deoarece în România sunt zeci de rase foarte frumoase, dar necunoscute, și, în consecință, automat, nerecunoscute internațional. Poate peste câțiva ani Ungaria sau Bulgaria să expună o rasă românească și să fie recunoscută de Europa ca fiind rasa lor.

Vizitatorii au putut admira 127 rase de porumbei de o valoare deosebită, fiind prezente exemplare care au fost punctate cu 97 puncte, lucru care arată valoarea lor mare.

Au expus, printre alții, și camponii europeni Schuster Franz – Austria (Gușați englezi) Karlo Iovanovici – Germania (Coțofene germane), Iosip Simionovici – Croația (King), Kasegici Dimitrie – Elveția (Romani), Knejevici Zoran – Serbia (Voltati) și Paja Dimitrievici – Serbia (Blodieti și Satineti).

În cadrul marilor expoziții se organizează și o microexpoziție specializată pe rase. Astfel, au fost expuși 210 gușați englezi, 120 maltezi, 155 kingi și 230 zburători sărbești. Să ai la o rasă peste 200 exemplare grupate pe culori și sexe este ceva splendid și doar atunci se poate face o evaluare corectă și pertinentă.

Despre arbitraj, numai cuvinte de laudă. Peste 80 de arbitri locali și 20 străini și-au făcut cu brio datoria.

Spre lauda noastră, și România a avut un arbitru în persoana lui Căprariu Ioan, care s-a achitat mai mult decât onorabil într-o companie atât de selectă. Arbitrajul a fost făcut „la sângă”, doar păsările au fost arbitrate, și nu crescătorii, cum, din păcate, la noi se mai întâmplă câteodată. Arbitrii au fost foarte buni cunoștori ai raselor pe care le-au arbitrat și și-au asumat responsabilitatea calificativelor acordate. În

acest sens, relatez un episod care spune multe. Un crescător român delegat la expoziție, după terminarea arbitrajului, s-a dus la standul unde și erau expuși porumbeii săi, să vadă ce calificative au luat aceștia. Stând și uitându-se la calificative, a venit arbitrul care a arbitrat păsările în cauză și, din proprie inițiativă, a început să-i explică greșelile la păsările mai slab cotate. Expozantul român a rămas uimit, cu atât mai mult că el nu a solicitat acest lucru, pentru că nu a fost nemulțumit de calificative. Deci și în direcția arbitrajului noii, românilor, mai avem multe de făcut. Trebuie făcute cursuri cu arbitrii, trebuie cunoscute foarte bine standardele internaționale, iar un arbitru să arbitreze doar 2-3 rase, și nu 10-15, cu peste 150 porumbei. Multe trebuie făcute pentru a ne alinia la standardele europene. În acest timp, românilor trăiesc cu speranța că poate „vin” și la noi aceste lucruri, cât de curând.

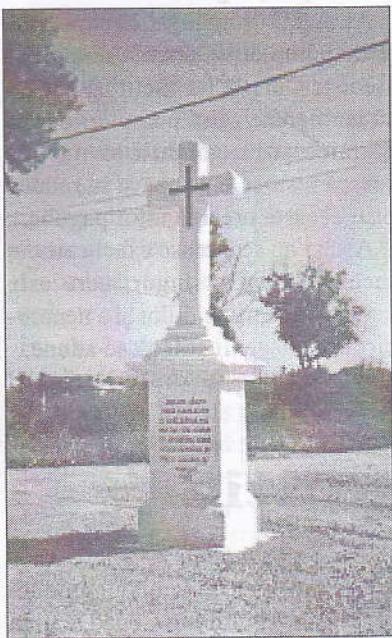
Visez ca în anii următori să facem și noi o asemenea expoziție și îmi vine să cred că sunt în așteptarea celor mai mulți crescători de porumbei din România în această direcție. Această „Fata Morgana” nu știu când va veni și la noi!

Pentru a organiza o asemenea expoziție e nevoie de foarte mulți bani, trebuie atrași sponsori puternici, trebuie atrași oameni potenți finanțari și poate că n-ar fi rău să se umble și la acea lege a sponsorizării în România. Pentru a putea caza la un hotel 100 de delegați și a le asigura tot confortul timp de 4 zile e necesar un buget foarte mare, greu de obținut.

Și pe această cale să mulțumesc, atât în numele meu personal, cât și în numele celorlalți delegați, pentru modul de tratare, cazare și, în special, pentru acele banchete oferite de organizatorii expoziției, în mod special lui PAJA DIMITRIEVICI, președintele Clubului „Euro Novi Sad”, un mare crescător, un caracter deosebit și un mare prieten al românilor care a participat la multe expoziții din Lugoj.

HVALA DRUGOVI!
GHEORGHE ANUICHI

A DĂINUIT TIMPULUI ȘI TIMPURILOR

Crucea din imagine se găsește la răscrucia drumurilor din jurul terenului de fotbal.

Anul acesta a împlinit 100 de ani de existență. A fost ridicată în anul 1905 de către creștinii ortodocși, după cum reiese din inscripțiile săpate în piedestalul ei. Redăm mai jos textul ambelor inscripții, în forma în care au fost ele scrise, pentru a dovedi, și prin ortografia lor, vechimea monumentului:

„Această sănătă cruce s'a rădicat cu cheltuiala mai multor creșcini greco-orientali români din Cenadul sărbesc în Anul Domnului 1905”.

Iar în partea opusă:

„Pomeneșcemă Doamne când vei veni întru imperația Ta”.

Se știe sigur, în zona respectivă s-au dat lupte grele în cel de al doilea război mondial, când casele din jur au dispărut. Crucea a rămas nevătămată.

Monumentul a fost renovat de curând prin osârdia și cheltuiala familiei ing. Tânziu Vasile, căreia îi dorim sănătate!

Un grup de enoriași

Spre bucuria copiilor dar și... a părintilor

Cu câțiva timp în urmă, trecând prin fața bisericii ortodoxe române, am fost surprins, la un moment dat, de gălăgia pe care o făcea un grup de copii de la grădiniță din localitate.

Ce se întâmpla?

Prichindeii, însotiti de educatoare, „luau cu asalt” locul de joacă destinat lor și amenajat de către edilii comunei. Aceasta se întâmpla spre sfârșitul anului școlar.

Duminica ce a urmat, terenul era ticsit până la refuz de copii însotiti, de data aceasta, de mamicile lor. Și ce veselie era! Care mai de care se angheșua să se urce pe tobogan, să se legene în huțulușe. Ce mai, bucurie „cât încape”.

Locul de joacă despre care vă relatează a fost amenajat de Consiliul local și sponsorizat de către cetățenii comunei, de dl Alfons Meindl din comuna Kirchanschoring – Germania (2000 euro) și de Primăria din Cenad (900 euro). În total, investiția s-a ridicat la suma de 2900 euro.

Accesul este permis între orele 8,00 și 20,00, acum, vara. Iarna timpul va fi mai scurt. Sunt liberi să intre, fără nici o taxă, copiii cu vîrstă între 4 și 10 ani, sub supravegherea părintilor sau a educatorilor.

Se zvonește prin comună că vor mai fi amenajate alte două asemenea locuri de joacă pentru copii, în alte două părți din comună, mai departe de centrul ei.

Curios, m-am deplasat, într-o zi, acolo și am stat de vorbă cu doi „beneficiari” ai „serviciilor” acestui loc. După

prezentare, am aflat că se numesc: Söver Denes Zoltan (8 ani) și Vass Janika (9 ani). Le-am cerut „părearea”. Iată, pe scurt, dialogul:

Reporter: Vă bucurăți că s-a amenajat acest loc de joacă?

Copiii: Da. Că avem unde să ne jucăm.

Reporter: Ce vă place mai mult aici?

Copiii: Huțulușele și toboganele.

Reporter: De câte ori veniți pe aici?

Copiii: Și de 3-4 ori pe zi.

Reporter: Când este mai aglomerat?

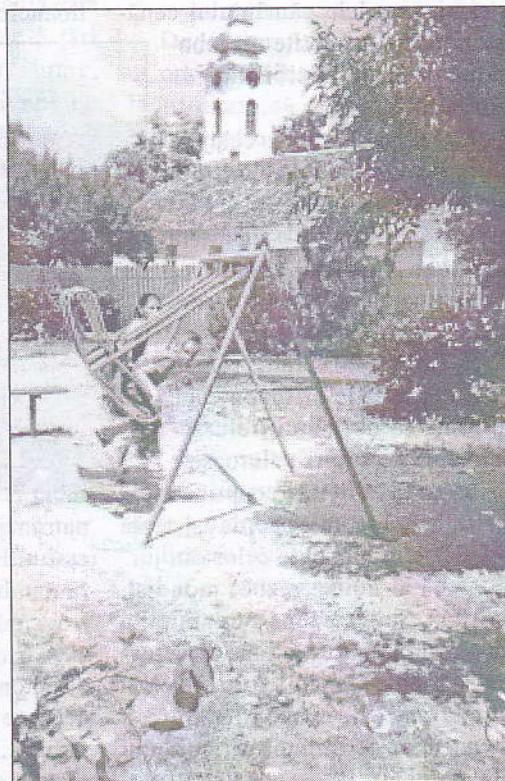
Copiii: După prânz în fiecare zi, seara, iar duminica nu mai găsești loc unde să te joci.

Reporter: Veniți singuri aici?

Copiii: Noi, că suntem mari, venim singuri, dar vin aici și copii cu părinții lor. Astă mai rar.

I-am întrebat dacă le plac „urmăle” lăsate de alții, în zilele trecute. Nu mi-au răspuns, dar s-au apucat să adune gunoaiele.

GHEORGHE DORAN

O catastrofă evitată

La începutul lunii februarie a.c., în locuința consăteanului nostru Dumitru Iorgovan (nr. 409) izbucneea un puternic incendiu, în urma căruia au ars în proporții destul de mari acoperișul, stâlpii de susținere și bunuri de necesitate imediată.

Cum nenorocirea s-a produs imediat după miezul nopții, pe un frig cumplit, bătrânul Dumitru și fiul lui, Emil, n-au mai avut încotro decât ca, pe lângă eforturile lor de stingeră a focului, să chemă în ajutor și pe vecini. Aceștia nu au ezitat și timp de minute bune au luptat cu flăcările, cu o înverșunare demnă

de oameni cu tenacitate și spirit de solidaritate deosebite. Tiberiu Cornut, Miroslav Marianuț, familiile Erdey și Unceanschi au biruit o posibilă catastrofă (există pericolul extinderii), concomitent cu evacuarea mobilei și a altor bunuri ale familiei Iorgovan.

Pompierii militari, anunțați în timp util de către George Cornut, au răspuns cu operativitate, însă la sosirea lor totul era sub control.

Este de remarcat nu numai intervenția promptă a vecinilor, dar și inițiativa oamenilor inimoși din primărie care, în numai trei zile, au

reparat locuința sinistraților, dându-le astfel posibilitatea ca, în miez de iarnă, să-și continue traiul liniștit sub acoperiș sigur.

Ar mai fi de adăugat că experiența de pompier voluntar a domnului George Cornut l-a făcut pe acesta să tempereze zelul pompierilor din Sânnicolau, rugându-i să nu irosească resursele de apă și să reducă prin aceasta crearea altor pagube.

Astăzi nu se cunosc exact cauzele incendiului. Un singur lucru este cert: în fața primejdiilor și a nenorocirilor cenăzenii știu să se adune.

ION SAVU

Întoarcere la o tradiție

Pământul Cenadului, cu fertilitatea și compoziția sa chimică deosebită, a constituit, din vremuri mai îndepărtate, o atracție pentru cei „dăruiți” cercetării.

O vorbă auzită mai de mult sună astfel: „La Cenad numai dacă uiti să semeni nu răsar plantele!”

Puțină istorie

Pentru cercetătorii români și străini, brazdile pământului cenăzean au fost socotite un laborator cu mari posibilități de studiu.

Astfel, încă înaintea celui de al doilea război mondial, doi străini, Mader și Dosler, popoșesc la Cenad și, pe o suprafață oarecare, încearcă să cultive experimental diferite plante, îndeosebi cereale.

În anul 1920, Statul român reia cercetările și înființează „Stațiunea de înmulțire a semințelor de soiuri valoroase”, care, în afară de cele cuprinse

în titulatura sa, mai acorda asistență tehnică și tratamente celor din jur. După al doilea război mondial, în 1945, Stațiunea mai sus amintită se transformă în „Stațiunea de cercetări agricole Cenad”, care funcționează sub directa îndrumare a Academiei de Științe Agricole din București.

Lucrările de cercetare sunt coordonate, la vremea aceea, de către prof. univ. dr. Negruțiu (care ulterior ajunge rector al Institutului Agronomic Cluj) și de conf. univ. dr. Cojocaru (care, la rândul său, va fi șef de lucrări la Institutul Agronomic din Timișoara).

Au mai contribuit la îmbogățirea zestrei editilare dl. Popovici (pavilioanele noi) și dl. Arfire, sub care

patronaj stațiunea din Cenad pierde statutul de stațiune de cercetare, mutându-se, cu tot personalul, la Lovrin. Atunci se transformă în G.A.S. Pordeanu, având ca prim director pe ing. Bota Zoltan. Azi, ceea ce a mai rămas aparține de firma „Sinagro” din Sânnicolau Mare.

Ce s-a întâmplat recent

Știindu-se de potențialul productiv al pământului din Cenad, câțiva „neliniștiți” reiau cercetările în domeniu. Astfel că în urmă cu trei ani, sub directa coordonare a doamnei profesoare universitare dr. Galea Butnaru de la catedra de genetică a Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara, secondeată de dl. conf. univ. dr. Sărac Ion, se reiau cercetările pentru ameliorarea unor specii și soiuri de cereale păioase.

Cercetările primesc, de data aceasta, un caracter transfrontalier, deoarece sunt desfășurate împreună cu Institutul Agricol din Szeget (Ungaria). Lucrările se desfășoară în 5 puncte de lucru: 3 pe teritoriul românesc (Cenad, Lovrin, Pecica) și 2 pe teritoriul maghiar (Szeget și Kisszombor). Ele urmăresc crearea unei bănci de gene din mai multe specii de plante. Până în prezent rezultatele au constituit subiectele unor comunicări științifice susținute în România și Ungaria.

Nu putem încheia fără să mulțumim dlui ing. Târziu Vasile pentru datele puse la dispoziție în legătură cu subiectul acesta.

GHEORGHE DORAN

Alegeri la U.S.R.

Sâmbătă, 16 aprilie 2005, la ora 11 în Sala Tineretului din Timișoara s-au ținut alegerile Uniunii Generale a Sârbilor din România.

La alegeri au participat 222 delegați din 46 organizații locale din județele Timiș, Arad, Caraș-Severin, Mehedinți și din municipiile București și Craiova.

La ședința prezentată de Slavomir Gvozdenovici, președinte al U.S.R. și, în același timp, parlamentar, au participat Miloš Uscebrka, consulul Serbiei și Muntenegrului și adjuncta sa, vîlădica Luchian, șeful Bisericii ortodoxe sârbe din România precum și reprezentanți ai puterii locale.

S-au dat citire mesajelor transmise din partea Guvernului Sârbo-Muntenegrean prin departamentalul diasporii sârbe din afara granițelor, precum și mesajul trimis de Guvernul României prin departamentalul minorităților naționale.

Din discuțiile ce au urmat s-a putut observa că minoritatea sârbă s-a reorganizat astfel că în toate localitățile în care viețuiește minoritatea sârbă s-au constituit filiale locale, ajungând la finele anului 2004 să existe 46 organizații. De asemenea s-a relevat faptul că statul român a alocat însemnate sume de bani, bani ce au fost folosiți pentru repararea sediilor organizațiilor locale, s-a mărit fondul de carte, s-au achiziționat costume populare și instrumente muzicale.

De asemenea, Guvernul Sârbo-Muntenegrean a donat instrumente muzicale și costume populare formăților de amatori ai etniei sârbe.

S-a putut observa că, luând exemplul Cenadului, tot mai multe filiale ale U.S.R. și-au înființat orchestre de tamburași, care, la

propunerea cenăzeanului Liuba Mendebaba se vor întâlni anual, aceasta într-un concert jubiliar.

Lucru îmbucurător este și faptul că și sârbii din București și Craiova și-au strâns rândurile iar organizațiile lor s-au afiliat la U.S.R.

Evident, în discuțiile purtate s-au arătat și realizările (multe și frumoase), ca și neajunsurile. Îmbucurător este faptul că, față de anii precedenți, lucrurile se prezintă mult mai bine. De asemenea, s-au votat execuția bugetară pe anul 2004 și proiectul de buget pe anul în curs, care, în funcție de banii obținuți, se poate reface parțial.

Deci minoritatea sârbă din România are o activitate cultural-artistică foarte bogată, cu multe acțiuni pe plan local și cu multe ieșiri în străinătate, unde minoritatea sârbă din România este considerată printre primele 5 țări din diaspora sârbă din lume, diasporă ce cuprinde milioane de persoane în cele 5 continente.

În final, s-a trecut la alegerile anuale și, deoarece s-a ajuns la 46 organizații locale, comitetul de conducere al U.S.R. este compus din 33 membri, din care 5 vicepreședinți.

În felul acesta, unul din membrii consiliului de conducere este cenăzeanul Liuba Mendebaba, iar cei 5 vicepreședinți sunt: pentru București și Craiova Slavița Karmazan, pentru județul Timiș Draga Petcov, pentru județul Arad Zlatoie Țmor, pentru județul Caraș-Severin Sava Constantinovici iar pentru municipiu Timișoara Jivita Miloicov.

Președinte a rămas în continuare Slavomir Gvozdenovici, care a fostales pentru 4 ani.

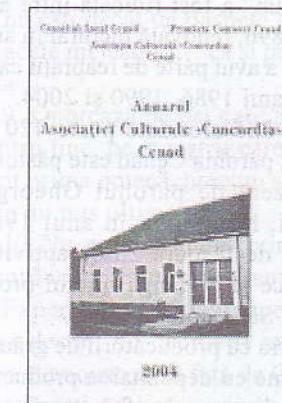

Slavomir Gvozdenovici,
președintele U.S.R.

A apărut primul Anuar al Asociației Culturale „Concordia”

Aniversându-și împlinirea unui an de activitate, Asociația culturală „CONCORDIA” din Cenad și-a propus să sărbătoarească evenimentul așa cum se cuvine, adică să organizeze o sesiune de comunicări legate de comuna în care își desfășoară activitatea și o șezătoare literară.

În acest scop au fost făcute o serie de invitații unor intelectuali din comună sau din țară pentru a participa, fiecare, cu referate sau scrisori literare, după preocupările sale.

Deoarece Asociația culturală „Concordia” intenționează, încă de la înființare, să scrie și să publice o monografie a comunei a păstrat materialul comunicărilor și pentru a nu se pierde îl înmănunchează sub copertele acestui anuar.

Din capul locului trebuie să arătăm că volumul și modul de redactare al expunerilor este diferit, diferență datorată formației profesionale a fiecărui referent. Nu am impus un anumit stil ci am căutat cât mai mult să primim materiale care, ulterior, să intre în baza de date a monografiei.

Pentru publicarea acestei cărți căt și pentru organizarea și desfășurarea evenimentului am primit sprijin material și moral din partea Consiliului local și a Primăriei comunei Cenad, lucru pentru care aducem, și pe această cale, mulțumirile noastre.

GHEORGHE ANUICHI

FLASH • FLASH • FLASH

* Din inițiativa părintelui protopop Gheorghe Sutacu a fost realizată monografia Protopopiatului Sânnicolau Mare.

* Amintit prin anul 1720, era cunoscut sub numele Protopopiatul Cenadului. Asta se motivează prin faptul că, din punct de vedere istoric, și perpetuarea numelui „străvechii cetăți ortodoxe” din Morisena (Cenad), unde exista o episcopie ortodoxă în timpul principilor români Claudiu și Ahtum.

* Încadrat în arhiepicopia Timișoarei, protopopiatul cuprindea 32 parohii, o mănăstire în faza de construcție (Cenad) și patru filii.

* Biserica ortodoxă română din Cenad cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh” a fost ridicată între anii 1888-1896, renovată pictural în anul 1972 și a avut parte de reapărări capitale în anii 1986, 1990 și 2004.

* Având arondate peste 420 de familii, parohia Cenad este păstorită în prezent de parohul Gheorghe Covaci, hirotonisit în anul 1980. Aceasta desfășoară zilnic activități specifice și pe lângă oficiul protopopesc Sânnicolau Mare.

* Aflu că producătorii de grâu au probleme cu depozitarea producției și mai ales cu valorificarea ei.

* Un martie atât de geros și cu atât de multă zăpadă nu cunosc să fi fost în istoria recentă a Cenadului. Nici cărțile cu istorii ciudate ale lui Traian Oncea nu pomenesc de asemenea grozăvii.

* După Zlata Pavlovici, iată că un alt dascăl prețios al Cenadului părăsește această lume, Elisabeta Kiss. Dumnezeu s-o odihnească în pace!

* „Cenăzeanul” a fost citit și în redacția „Ziarului Financiar”, publicație remarcabilă, care are și un excelent supliment cultural. De acolo am primit critici legate de anumite erori de tipar și am răspuns ca într-un banc vechi: „aşa a bătut mașina!”

* Dacă mie, acum câțiva ani, Gheorghe Ivașcu îmi reproșa că sunt în stare să bag cimbru și în lapte, iată, pot afirma că Francisc Fodor îmbunătășește și el prețiosul aliment de origine animală cu boia de ardei...

* Parcugând lucrarea „Dăruind vei dobândii”, am constatat că, pe lângă recunoșcutele cunoștințe de filozofie, teologie, literatură, precum și o cunoaștere profundă a limbii române, Steinhardt avea și reale posibilități de interpretare juridică a unor fapte și întâmplări, cu deosebire a celor desprinse din Biblie.

* Recunoscută de Tudor Gheorghe ca fiind una dintre cele mai frumoase doine ale neamului românesc, „Foaie verde ca mărarul”, interpretată de Achim Nica, aceasta nu și-a găsit locul în emisiunea lui Gheorghe Verman din 19 martie a.c. la Radio România Actualități, dedicată comuniunii dintre țăranul român și carul cu boi. A fost difuzată în schimb Ionela Prodan, o voce care nu e nici de om, nici de femeie.

* Aud că mulți cenăzeni s-au ars cultivând ceapă de Olanda. Mi s-a spus că aceasta are ceva din elasticitatea și „încăpătânarea” cauciulului... Nu cumva am semănat arpagic de... lalele?

* Ce mai cultivă cenăzeanul? Căpșuni din Italia, vă spun eu. Avertizez însă că la Dudești, italienii au renunțat la „implementarea” lor după ce au înțeles că pământul și clima țării noastre sunt pentru căpșunile venete cum sunt și pentru palmierii cubanezi plantați pe litoralul Mării Negre.

* Pe lista redactorilor și „iubitorilor Cenadului” apar multe nume în ultima pagină a publicației. În cuprinsul ei veți constata că, de fapt, colaboratorii ne susțin cel mai mult. În ale scrisului, evident!

* Orăcăitul broaștelor și bâzăitul Tânărăilor vor înlocui anul acesta pastoralul cântec al greierilor în noptile scurte de vară.

* Impresionantă solidaritatea oamenilor din această țară care s-au mobilizat exemplar să-i ajute pe sinistrații din Banat. Până și minerii din Valea Jiului, care o duc vai de mama lor, au sărit în ajutor.

* E la noi în sat (spun astă pentru că e mai puțin de 50!!!) cărora le sare muștarul și atunci când sunt apreciați pentru meritele lor. Si... atunci e mai bine să nu-i bagi în seamă.

* Cenadul tinde tot mai mult să devină o localitate, dacă nu europeană, cel puțin civilizată.

* La vremea lui, Carol cel Mare a dat dispozitii ca fiecare gospodar al Franței să cultive în curtea lui cel puțin o tușă de leuștean.

* La Dudești Vechi ființează cercul rebusistic „Rombul”, condus de inimousul profesor Ioan Sârbu.

* Revistele de specialitate ale Trustului de presă „Flacăra” au publicat în dese rânduri careuri bine făcute. Cum sunt unul dintre fondatorii „Rombului”, mă bucur sincer pentru reușitele prietenilor din Dudești.

* Noul șef al punctului vamal din Cenad este dl Sorin Avram.

* Inspirat a fost dl profesor Doran când a chestionat-o pe Lia Peter despre „mersul vremii”. Brucan este un mic copil pe lângă profetul nostru din Cenad. Culmea: totul s-a adeverit.

* Firește, un măcelar priceput la porci este și ortacul nostru Gheorghe Cornut, doar că la Ignat el taie la bunul său prieten Vela Mendebaba.

* Cum apariția publicației noastre este una trimestrială, să nu vă mire faptul că, dacă suntem de pildă în luna mai, vă furnizăm știri din februarie... André Gide spunea parcă: „ziarele conțin adevăruri de o zi”

* Aduc și eu în această pagină un profund omagiu celui care a sărutat pământul țării mele, pe care a denumit-o „Grădina Maicii Domnului”, Papa Ioan Paul al II-lea, căci despre el este vorba. El ne-a transmis cea mai frumoasă și prețioasă încurajare: „Nu vă temeti”.

* Alexandru Ciurte, un inginer agronom recunoscut pentru pricepera sa, dar și un foarte bun cunoșător al tainelor creștine, provine dintr-un sat, Vălișoara, aflat la granița Sălajului cu Maramureșul. Cum am fost acolo în miez de iarnă geroasă, când horincările lucrau în trei schimburi și se întorcea slăinina în ciuberele de brad, cu permisiunea lui, voi încerca să vă povestesc câte ceva despre măreția oamenilor și locurilor sale natale.

* Recunosc siguranța, consecvența și atașamentul față de cititori ale colegului nostru de redacție, parohul romano-catolic, Dan Groza.

COLT ALB

Sunt multe persoane care vin să ne ajute

- Câteva cuvinte schimbate cu sora Cornelia -

Îndemnată de priveliștea schitului monahal care prinde tot mai mult contur, m-am gândit să stau de vorbă cu acești oameni deosebiți, care renunță „cele lumești” ca să-i slujească lui Dumnezeu. M-a întâmpinat măicuța Cornelia, cu care am stat de vorbă.

Reporter: Au trecut doi ani de la punerea pietrei de temelie a schitului. Vă rog să ne spuneți care sunt obiectivele pe care le-ați realizat de-atunci?

Sora Cornelia: S-au construit foișorul, Biserica mică (Paracliserul), care va fi sfântită în 24 iunie a.c., Casa Monahală cu chilii și grupul administrativ cu anexele aferente.

Reporter: Care vă sunt planurile de viitor?

Sora Cornelia: În primul rând, dorința noastră este să începem construcția la mănăstire, cu încă un corp de chilii și anexe gospodărești.

Reporter: Cât credeți că va dura finalizarea proiectelor?

Sora Cornelia: Dorința noastră este să terminăm într-un an, dar totul se va face în funcție de posibilitățile materiale.

Reporter: Există persoane care v-au ajutat de mai multe ori pe parcursul întemeierii schitului monahal?

Sora Cornelia: Da. Există sponsori care ne-au ajutat foarte mult, cu multă dragoste și dăruire. Sprijinul lor a fost prețios.

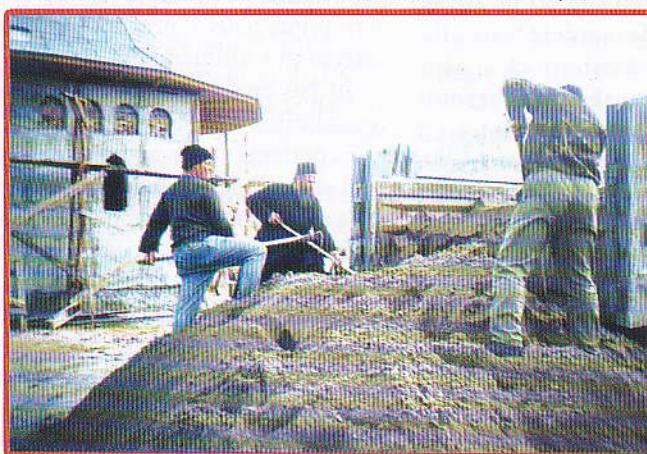

Sunt multe persoane care vin și ne ajută. Să sperăm că bunul Dumnezeu ne va trimite în continuare ajutoare.

Reporter: Ce doriți să le transmități cititorilor publicației noastre?

Sora Cornelia: Cu această ocazie, starea Mănăstirii „Morisena” Cenad invită oamenii la sărbătoarea hramului, Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, care va avea loc în data de 24 iunie 2005.

Reporter: Vă mulțumesc pentru timpul acordat și sper că și pe viitor redacția „Cenăzeanului” să fie la fel de bine primită.

În loc de concluzii, am putea spune că este o mândrie să avem în localitatea noastră, după aproape un mileniu, din nou, o mănăstire care poartă un nume cu adânci rezonanțe istorice: MORISENA.

Cu speranța că trecătorii își vor întoarce privirile și-și vor îndrepta gândul la tot mai impunătorul schit, reamintim un număr de cont în care pot face donații în vederea terminării schitului: RO68RNCB45000002171001, la B.C.R. Sânnicolau Mare.

FELICIA GHICA

Publicația noastră „trăiește” prin contribuția următorilor iubitori ai Cenadului: Crăciun Nicolae - primar, Ștefanovici Vasa - viceprimar, Radu Ioan - secretar, Anuichi Carmen, Bălan Gheorghe, Bornea Pavel, Cîmpoacă Emanuel, Fodor Francisc, Ivașcu Gheorghe, Râncioig Teodor, Saraficean Vasile, Sivacichi Dimitrie, Stancu Emilia, Suciu Virgil, Târziu Vasile Lucian, Văcar Nicolae Cornel - consilieri.

Apariția publicației este sponsorizată de Consiliul Local Cenad

Potrivit articolului 106 din Codul penal, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului. De asemenea, în cazul informațiilor furnizate de agenții de presă și al personalităților citate, responsabilitatea juridică le aparține.

**PUBLICAȚIE EDITATĂ SUB EGIDA ASOCIAȚIEI CULTURALE
„CONCORDIA” CENAD**

COLEGIUL DE REDACȚIE: GHEORGHE ANUICHI, GHEORGHE DORAN,
FRANCISC FODOR, DANIEL GROZA, IOAN RADU, ION SAVU

Adresa redacției: Cenad, nr. 709 A; telefon: (0256) 37 48 78

Tehnoredactare: Dorin Davideanu
Tiparul executat la
TIPOGRAFIA MARINEASA
Timișoara, str. Mureș nr. 34
Tel. 0256.272.379